

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătatate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecesane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și tîmbru de 30' cr. pentru
fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiu, în 15 August.

„Cestiunea croată”, s'ar părea, că a ajuns la sfârșitul ei. Banul Peiacevici, pe lângă toate asigurările de mai înainte, a trebuit să ceadă. Guvernul unguresc a „învinș”, căci banul Croației dându-și demisiunea și primindu-se demisiunea, după cum spune „Budapesti Közlöny”, va mai purta agendele numai până la altă dispozițiune. Îvingerea ungurească față cu Croația nu se va margini numai pe lângă persoana banului. Cu toate acestea rămâne întrebare deschisă, dacă croații se vor mulțami cu situațiunea ce le-o crează victoria aceasta. „Ungarische Post” tocmai aduce scirea, că toate foile croate revin asupra diferențelor dintre Croația și Ungaria și accentuează de repeți ori, că consimt cu declarațiunea partidei naționale.

Dela Zala Egerszeg se telegrafează, că în 24 n. a avut loc un esces mare contra jidovilor. La 2000 de oameni cetățeni, sodali și țărani înarmați cu săcuri și cu furci de fer au tăbărit asupra locuitorilor jidovesi. Causa escesului a fost, că un jidov a sărit cu cuțitul asupra unui creștin. Se vede că în Ungaria diferențele între jidovi și creștini încă tot nu sînt terminate.

„Le Temps” dela 22 August, scrie următoarele: S'a vorbit mult de un an în coace de alianța austro-germană. S'a întrebat dacă înțelegerea celor două imperii germanice era basată pe convențiuni cu totul verbale și pe interesul comun al contractanților, sau dacă au intervenit între ele stipulațiuni scrise în urma călătoriei d-lui de Bismarck la Viena în toamna anului 1879. Era asemenea nelinșce în privința duratei acestei alianțe; se întreba dacă avea un termen fixat mai dinainte, sau dacă era încheiată pentru o perioadă nedefinită, și dacă era sau nu revocabilă după voința părților. Aceste preocupări se esplică și se justifică prin locul ce alianța din Viena ocupă în politica generală. Cuvintele melancolice scăpate din gura d-lui de Beust a doua zi după Sedan: „Nu mai este o Europă!” s'au realizat; și evenimentele cari s'au urmat dela 1870 n'au făcut decât se mărească fărâmișarea puterilor europene și izolarea tuturor puterilor. În mijlocul acestor desagrugațiuni universale se ridică cu majestate alianța germanică, „fundată pe bronz”, după un cuvânt renumit; de patru ani ea domină politica europeană, și totul arată, că mult timp încă trebuie a conta cu ea.

Ne aducem aminte, că toamna trecută s'au ridicat bănueli în privința solidității și a duratei acestei sisteme de o aparență atât de imponentă. Revelațiunile „Gazetei de Colonia” și ale diariului „Grenzboten” făcuseră de odată să se scie, că acordul încheiat între d. de Bismarck și comitele Andrassy era valabil numai pentru cinci ani și că espira în toamna anului 1884. Lumea s'a perdut în conjecture asupra motivului acestei divulgări neașteptate, care ațîță cu atât mai mult curiozitatea publică, cu cât ea coincide cu misterioasa călătorie a d-lui de Giers, și toți vedură în aceasta un memento adresat cabinetului din Viena și o presiune de a se pronunța pentru reînnoirea într'un timp scurt a convențiunii a cărei expirare era apropiată. Chiar la aceasta epocă comitele Herbert de Bismarck, fiul cel mai mare al cancelarului, se duse la Viena, și îndată după aceea intimitatea celor două puteri germanice, în aparență răcită un moment, păru că devine mai strînsă ca nici odată.

De atunci mai multe fapte au confirmat aceasta apreciere; acordul vizibil, care direge acțiunea respectivă a Germaniei și Austriei în afacerile dunărene și orientale; demersul respectuos făcut pe lângă împăratul Wilhelm de comitele Kálnoky cu câteva zile mai înainte de întrevăderea dela Ischl, distincțiunea de suveranul german ministrului austriac al afacerilor streine, în fine acțiunea favorabilă vederilor austriace, pe care o esercitează într'un mod vizibil cabinetul din Berlin asupra curților din București și Belgrad au pus în evidență paralelismul perfect al celor două politici. Noțiunea ce ne dau aceste fapte despre condițiunile alianței austro-germane ar fi cu totul completată, dacă am pune te-meiu pe o revelațiune neașteptată a unui diar oficios din Pesta; „Nemzet” pretinde a scie, că alianța austro-germană a fost reînnoită la finele anului trecut și durată sa prelungită pentru șese ani.

Diarele germane nu au făcut încă ecoul acestui sgomot; el ne vine prin presa austriacă. Foile germane din Viena îl reproduc cu o plăcere îndestul de înțeleasă, dacă ne gândim la îngrigirile ce i cauzase ruptura alianței germane și izolarea elementului germanic din Austria față cu valorile slave. „Neue freie Presse”, care comentează cu mulțămirea ce nu-o poate ascunde informația dată de „Nemzet” și care pentru a linguși, fără îndoială, amorul propriu național al confratelui său ungar, compară buna scire ce dă cu „o veselă fanfară de usar”, arată multe adevăruri, cari militează în favoarea esactitudinii sale. Foaia vieneză își moderează veselia

printr'o înțeleaptă rezervă; ea convine că „Nemzet” primesce în adevăr inspirații guvernamentale, dar aduce aminte într'un mod tot atât de înțelept, că chiar diarele oficioase nu sînt infalibile și că de mai multe ori aserțiunile lor eronate au încurcat diplomația și au indus publicul în eroare.

Cetim următoarele în „Neue freie Presse” dela 22 August:

O depeșă din Berlin, pe care o găsim într'un diar silesian, țice că prin cercurile bine informate de acolo nu este considerată ca corectă scirea dată de „Nemzet” despre prelungirea alianței austro-germane și semnarea ei și de Italia, cel puțin întru ceea ce privește partea relativă la Italia.

„Papismul”,

și starea actuală a bisericii ortodoxe în regatul Românii.

II.

Noi acum să ne ocupăm mai îndetaliu cu ceea ce s'a făcut până acum la noi cu biserica, carea ne privește în primul rang.

Strămoșii nostri au fost foarte dedați credinței religioase. Ea îi imputernicea în luptele și necazurile vieții ordinare și politice, ea hrănea nădejdele lor la un viitor mai bun. Ei, putem țice, se născău creștini, simțul lor religios se desvolta în casa părintească prin esemplul cel bun al părinților, prin freuentarea regulată a cultului divin, unde în fruntea poporului se aflau totdeauna cei mai mari boerii cu familiile lor, și la țeară și în orașe. Boerii singuri cetiau și cântau la strană; ei întrețineau servitorii birericesci, ei făceau și întrețineau bisericile. Esemplul lor îl urmau și cei mai mici. Mănăstirile nu mai puțin, prin pietatea și ospitalitatea lor, întrețineau spiritul religios. Hramurile mănăstirilor erau zile de devotament și petrecere pentru toți îndeobște. Boerii întrețineau pe la bisericile lor scoli populare pentru formarea servitorilor bisericesci și pentru cărturarii poporului. Călăgării și dascăli sau diecii de pe la biserici formau și ei scoli mici populare. Mai târziu s'au înființat și scoale mai înalte prin capitale, unde între altele se predă și teologia, pe cât le trebuia atunci.

Pe la începutul veacului prezent s'a înființat în Moldova cel întâiu seminarium pentru cultura clerului în Mănăstirea Socola, unde, pe lângă învețământul gimnasial se da și cel teologic, într'o sferă negreșit puțin desvoltată. Durata lui însă nu a fost

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franțozesce de E. B.)
(Urmare).

Cu vorbele aceste, Cristian reîntrase în odaia sa; el avea acolo a aprinde luminările și a lăsa cortina jos. Massarelli îl urmă închidînd ușile galeriei în dărătul său. Fiind Cristian în momentul acela nevoit a-i întoarce dosul, el își țice, că banditul acela este capabil a profita de ocaziune și a se încerca a-l ucide; dară el îl desprețuia prea mult pentru a-l lăsa să observe neîncrederea sa, și continuă a-i promite, într'un ton atât de liniștit, încât era de afectat acela al miserabilului Massarelli, o pedeapsă riguroasă a infamiilor sale. Din norocire pentru nesocotitul Cristian, Guido nu era curajos și el se ținea în distanță de a fugi, când adversarul său ar avea aerul a-i da una a conto socotelei plății promise.

— Ei bine, Cristiane, replică el, când cugeta că ar fi trecut tînerului bărbat mânia cea dintăiu, se vorbim rece înainte de a veni la extreme. Eu

sînt gata a-ți da seamă de purtarea mea, față cu tine; ție nu-ți stă bine a injura cu vorbe goale pe un om, pe care scii bine, că nu-l poți spăria.

— Îmi pare rău de tine! respunse Cristian iritat, mergînd drept spre el. Să cer dela tine o dare de seamă, dela tine, lașul lașilor? Nu, Guido, un om de soiul tîu se palmue; și dacă s'împrotivesce, trebuie bătut ca un căne; dar n'ai să te bați cu el, pricept? Slăbește din glas și din ochi, canalie! În genunchi înaintea mea, s'au îndată acuma te frec!

Guido, devenit palid ca moartea, se lăsă în genunchi fără a țice ceva; lacrimi groase de frică, de rușine s'au de mînie îi curgeau pe obrazi.

— Ei bine, îi țice Cristian partageat între degust și milă; acum scoală-te și dute: te iert; dar se nu te mai găsece vre-odată în calea mea, și s'îmi nu mi te mai adresezi vre-odată cu vorba, ori unde te voiu întîlni. Tu ești mort pentru mine. Eși de aici calcule! odaia aceasta este a mea pentru două s'au trei oare.

— Cristiane, esclamă Guido sculându-se cu vehementă afectată s'au sinceră, ascultă-mă, numai cinci minute!

— Nu.

— Cristiane, ascultă-mă replică banditul repedîndu-se spre ușa scării, prin care Cristian tocmai voia să-l scoată afară, eu am a-ți spune ceva important, ceva dela care depinde averea și viața ta!

— Averea mea, țice Cristian ridînd cu despreț, ea a trecut în buzunarul tîu, hoțul! Dar a fost așa de puțin, încât acum nu mai gîndesc la ea; cât pentru viața mea ceacă a mi-o lua!

— Ea a fost în mîna mea, Cristiane, replică Guido, care, cunoscînd generositatea protivnicului își recăștigase siguritatea: ea mai poate veni a doua oară în mîna mea. Tu mai injurat și resbunarea m'a prea iritat; dară n'am putut uita că te am iubit, și, și acum, pe lângă inoitele tale injurări numai vina ta este, dacă nu te iubesc ca în trecut!

— Îți foarte mulțamesc, replică Cristian, dînd din umeri Aid! Eu n'am timp a asculta fanfaronadele tale patetice; le cunosc de mult.

— Eu nu sînt așa vinovat, precum crești, Cristiane; când te-am jăfuit în munții Cărpăților, nu mai eram stăpănul faptelor mele.

— Așa țice toți, cari sînt în ghiarele dracului.
— Eu am fost în ghiarele dracului, în adevăr; eu fost șef de lotri! Complicii mei te-au denunciat ei ne-au pândit: dacă nu te-ași fi amețit, ca să te opresc de o împrotivire nebună, ei te-ar fi ucis.

— Dar așa îți datoresc mulțămiri, aceasta este conclusiunea ta?

— Conclusiunea mea, eată-o. Eu sînt pe cale a-mi face avere; mîne voi fi deja în stare a-ți restitu, ce am fost silit a lăsa să-ți iee nisce oameni, cari nu i-am guvernât după placul meu, și

lungă; căci războiul ruso-turc dela 1806—12 a închis seminariul. După încheierea păcii earăși s'a deschis seminariul; dar earăși fu împedecat de revoluțiunea întemplată sub Calimach, apoi prin eteria grecească și prin războiul ruso-turc dela 1828—32, când edificiul seminariului s'a prefăcut în casarmă, la care ocazie a și ars. S'a deschis din nou tocma la 1834. Tot pe atunci s'a înființat și în Muntenia câte un seminarium prin fie-care eparchie. Aceste seminarii înse aveau nise cursuri mici și puțin dezvoltate, din cauza, că ierarhii țerei fiind înșiși puțin luminați prin învățatură, nu simțiau necesitatea unui cler cult și înzestrat cu multă știință, ba încă aveau prejudețul, că multă învățatură strică oamenii.

Între acestea societatea civilă a luat o mare prefăcere, un avânt mare către cultură și către libertățile politice și individuale. S'a organizat țeara pe principii nouă, s'au înființat școli publice primare pe la orașe și sate, gimnasii și licee. S'au trimis de guvern și de particularii avuți o mulțime de tineri prin străinătate, mai ales în Franța, ca să se lumineze acolo la focarele științelor și să aducă și propage în patria lor cunoștințele acolo dobândite. Au venit încoă și mulți străini, bărbați și femei, mai ales francezi și poloni, cari au deschis în țeară pensionate private de băeți și de fete, unde oamenii avuți da și dau până astăzi spre creștere și instruire copii lor. Străinii acestia însă nu cresc și nu istruează pe elevii lor nici pentru națiunea, nici pentru religionea română, ci pentru un cosmopolitism, favorabil lor. Tinerii, cari s'au dus în Franța, mai ales acei așa numiți „ficiori de bani gata“, puțini au dobândit o cultură sănătoasă, cei mai mulți s'au dat la desfrânări și și-au însușit ideile cele mai estavagante, au pierdut cu totul simțimintele creștinesci și naționale, după ce s'au întrunit așă au continuat viața fiului celui pierdut din Evanghelie, până ce și-au pierdut toată averea cliromonistă dela părinți și materială și morală, și împreună cu aceasta și însemnătatea lor politică și omenească. Pe de altă parte tinerii studenți români duși în străinătate, fără cultură religioasă, au dat acolo peste o ură și dușmănie mare în contra religiei și a bisericii, ură și dușmănie propagate în școală sistematic contra absolutismului și a tendințelor de predominare a papismului asupra societății laice. Ura liberalilor francezi și germani contra bisericii papiste, și-au apropiat-o și studenții români, și fiind în țeară o au aplicat asupra bisericii lor naționale, și au lucrat contra ei la toate ocaziunile favorabile pe ascuns și fățișu. O au desprețuit, o au defăimat, ca pe un lucru netrebitoriu, au curmat ori ce relațiune duhovnicească cu biserica, au ridiculizat cultul divin și clerul; cei mai buni au rămas indiferenți către religione și biserică, socotindule ca nesce superstițiuni proprii clasei țărănești. Unii au combătut-o sub prețecate politice, creștine, credând că religia ortodoxă a românilor ar putea servi ca o punte pentru politica cuceritoare a Rusiei. Alții au venit cu idei socialiste contra proprietății și moralei creștine, carea apără principiile cele sănătoase pentru ordinea socială. Acestia nu vęd triumful lor, decât în ruinarea bisericii și în stingerea simțului creștinesc în popor. Mai sânt adunările secrete ale farmasonilor, al căror cosmopolitism earăși întimpină pedecă în biserică, carea nutrește simțul național al poporului, și ei o defăimă și propagă în tinerime ideile lor anti-române. Boerii noștri, cei mai mulți, nu

se mai duc acum la biserică românească, nici nu îngrigesc de dânsa, ca mai înainte, ci au lăsat-o pe mâna țărănilor, cari la rândul lor, obosiți de multe necazuri și suferințe și ei rar se mai duc câte odată la biserică, încât bisericile au rămas goale, și pe ce merge se mai golesc. Ba nici profesorii și învățătorii, cari sunt datori a cultiva simțul religios și național al poporului, ori nici decum, ori foarte rar se duc la biserică; de asemenea elevii lor. La rari școli este câte un preot, mai ales capabil, pentru predarea religiei creștine, ba chiar în programe este destinat pentru aceasta abia două oare pe săptămână numai la clasele începătoare. Nu de mult repozatul Ministru de culte — Conta, propusese un proiect de lege al instrucțiunii publice, prin carele scoala cu totul de prin școlile publice învățământul religios. Alți neofiti ai culturii acestei superficiale și fără nici o educațiune națională și creștinească și cosmopolită, se numesc pe sine liber-cugetători, combat cu înverșunare biserică și ideile creștine, atât pe catedrele școlilor cât și prin conferințe publice, și prin scrieri, răspândind în popor darvinismul, că adecă omul este format din maimuță și că are aceeași soartă ca și animalele; combat existența lui Dumnezeu și nemurirea sufletului, spuind, că toate funcțiunile sufletesci se mărginesc în crieri, și că aceea parte a crierului, carea a servit până acum de receptacul al religiei, trebuie atrofiată prin necredință și prin înstrăinare de tot ce aparține religiei. Prin urmare, omului nu-i rămâne în lume altă țintă, decât satisfacerea instinctelor fizice și procurarea mijloacelor materiale. În asemenea confuziune intelectuală și morală se înțelege dela sine, că biserică noastră națională merge spre decadență cu atâta mai vârtos, că clerul nostru de sus până jos n'a fost pregătit pentru a rezista cu forța intelectuală și morală contra acestui război mare al ideilor subversive, ce au înăpădit așa repede preste țeara și biserică noastră națională. Seminariele noastre sânt rău organizate și lipsite de direcțiunea specială, carea trebuie se dea elevilor caracterul apostolului creștinesc. Ele merg pe aceeași cale ca toate celelalte școli din țeară de cultură generală, sub aceeași direcțiune a ministeriului instrucțiunii publice și subtrase mai cu totul dela învârtirea episcopilor. Preoții eșiți de prin seminarii au o pozițiune socială puțin avantajoasă; ei trebuie se lucreze toată viața lor pentru nutrirea lor și a familiei, din care cauză ei uită și ceea ce au fost învățați în școală; de aceea ei nu fac altă decât să vârsesc cultul obicinuit în zile de sărbătoare. Predică nu se aude prin biserică, pilda cea bună în trau foarte adese lipsesce, unii din ei țin crâșme prin comune ca să-și procure ceva mijloace de existență, cu alte cuvinte imitează pe jidani în corumperea poporului cu beuturi spirtoase; alții desperați de greutatea pozițiunii lor, se dau înși la beție, împreună cu țărăni; alți se însoțesc cu furii; alți țerguesc cu serviciile religioase, locuitorii țărani vin și cer serviciile lor, la botez, la înmormântare s. a. Toate aceste necuviințe dau ocaziune dușmanilor bisericii a defăima și mai mult religione și instituțiunile ei. Ideile de libertate, propagate în toate părțile au făcut pre mulți a crede, că în ziua de astăzi fiecarea este liber a trăi și a lucra cum îi place; nime nu este în drept ai pune frâu și regulă, nici al pune sub disciplină. Disfrăul acesta a străbătut și prin monastiri. De aceea adeseori vedem prin jurnale publicându-se scandaluri din viața clerului

român și toate jurnalele reproduc cu o satisfacțiune oare-care și ca un omagiu ideilor anticreștine, ce sânt la modă.

O nenorocire foarte mare a venit în timpul modern asupra bisericii noastre, aceasta este: Sărăcia. Străbunii noștri au fost dotat cu mare largetă biserică națională ca să aibă la dispozițiunea sa mijloace îndestulitoare pentru cuviincioasa întreținere și pentru cultura intelectuală și pentru fapte morale în profitul națiunii. Sub influența ideilor anti-religioase străine, averile bisericii s'au luat și s'au destinat la alte ataceri, rezervând numai o minimă parte pentru o săracăci-oasă întreținere a cultului pe la catedrele episcopale și pe la bisericile fostelor monastiri. Din lipsă mai toate aceste biserici se ruinează, chiar pe la episcopii, cu mari greutate și se poate căpăta câte ceva pentru reparațiuni, rar — și pentru noave construcțiuni, în locul celor ruinate. Personalul bisericesc foarte puțin remunerat, încât duce o viață foarte grea. Toate cererile de îmbunătățire sânt zadarnice. Totul este aglomerat la guvern. Prin aceasta biserică a pierdut independența ei morală și materială, precum și puțința de acțiune și inițiativă pe terenul spiritual și chiar considerațiunea publică. Ea trebuie se meargă, unde o va duce guvernul.

Biserică ortodoxă are o pozițiune excepțională mai ales în statele ortodoxe; ea trăește în stat, împreună cu statul și în înțelegere cu puterile statului. Ea nu formează stat în stat, ca biserică catolică-romană. Cu toate acestea guvernele înțelepte și creștine lasă bisericii pe terenul spiritual deplină libertate, precum și mijloacele trebuitoare pentru activitatea sa. Așa a fost la noi în trecut; așa s'au urmat în imperiul Bisantin, așa este în Rusia, unde clerul își are fondurile sale aparte sub administrațiunea sinodului, de unde se întrețin episcopiele, seminariele, facultățile de teologie și alte instituțiuni bisericesti. Așa este chiar în Austria, unde biserică ortodoxă la sârbi și la români, își are fondurile sale în administrațiunea lor sub controlul guvernului. Numai la noi astăzi bisericii nu i s'a lăsat nimica din averile sale în dispozițiune ca să poată lucra ceva de inițiativa sa pentru propășirea sa intelectuală și morală afară de salare, ca la toți funcționarii statului. Chiar sinodul, carele este suprema autoritate a bisericii române, nu are la dispozițiune sa mijloace de a-și procura în localul convenabil, de a-și angaja amplexiunii trebuitori, de a-și forma o bibliotecă; chiar diurnele membrilor sinodului uestori nu se plătesc, neajungând mica sumă ce se pune în bugetul ministeriului de culte. Această săracie a bisericii este o durere foarte adâncă simțită de tot clerul, și discursivă.

Așa dar starea actuală a bisericii noastre în prezent se resumă: lipsă de cultură intelectuală și morală a clerului, stingerea treptată a simțului religios în popor și în clasele culte prin răspândirea doctrinelor anti creștine și anti-sociale, direcție greșită în cultura clerului, părăsirea și ruinarea bisericilor, începând dela cele întreținute de stat, săracia bisericii materială și morală.

Să ne oprim acum puțin la biserică Romei, numită altmintrea „biserică latină“ și catolică-romană. De o mie și câteva sute de ani această biserică mare urmărește două idei mari: primatul sau dominarea preste toată biserică creștină, și domnia lumii, ca succesoră a dominațiunii romane. S'a luptat secole întregi și cu bisericile naționale

cari, puține zile după aceasta, m'au jăfuit pe mine însumi și m'au lăsat într-o situațiune, ca și pe tine.

— Foarte bine au făcut, tu ai meritat-o.
— Mai scii Cristiane, ce sumă ți-au luat?
— Sciu.
— Și fi vei mâne încă în Stollborg?
— Nu sciu. Aceasta nu te privește.
— Ba totuși! Mâne am să-ți aduc suma aceasta.
— Nu te osteni. Eu locuesc în Stollborg, dar nu primesc.

— Totuși...
— Taci! Te-am ascultat destul.
— Dar, dacă îți aduc banii...
— Sânt aceiași bani, cari mi-ai luat din buzunar? Așa-i că nu? De mult i-ai beut? Ei bine fiind-că nu pot fi aceia, și fiind-că, cari îmi oferezi nu pot proveni decât dela ceva și mai rău, nu-i primesc. Să-ți fie dis și încetă odată cu fanfaronadele tale de restituție. Eu nu sânt așa prost a-ți crede și dacă ți-ași crede, n'ași fi mai hotărât a-ți arunca în față prețul exploatațiunilor tale murdare.

Cristian voia să se scoată pe Guido afară, acesta însă ascultă până în sfârșit și eși de voie bună. Cristian voia să se încuie, precând domnul Goeffle, învățat până peste urechi în blane, apărură pe scară cu manuscriptul a mâna. Advocatul mănecase în grabă sau nu mănecase de loc; el a înghițit piesa el a străbătut repede în ea și temându-se că nu va avea timpul necesar de a se pregăti, el venise pe

jos, la lumina stelelor, ascundându-și glasul până ce întreba după odaia cu marionetele, în sfârșit întrebându-l toate precauțiunile unui aventurier tiner, la vre-un rendez-vous misterios de amor. În momentul acela el n'avea alt-ceva în cap decât burattini, el nu mai cugeta la misteriele din Stollborg, ca și când ele nu i ar fi chinuit spiritul nici când: însă urcând ușor scara, el a fost a doua oară în astă-sară, nevoit a trece foarte aproape de un personaj suspect, care cobora scara, și întâlnirea aceasta îi reaminti preocupățiunile sale în privința baronului Olaus, a lui Stenson și a repozatei Hilda.

— Stăi, zise el către Cristian, care îl felicita voios pentru zelul seu. Uităte la omul acela, care merge acolo, prin coridor, după ce sa întâlnit cu mine pe scară. A eșit de aici? Este el un servitor al baronului? Îl cunoști?

— Îl cunosc prea bine, și tocmai am fost nevoit ai spune vre-o câteva, răspuse Cristian. Omul acesta, servitor sau ce o fi, este Guido Massarelli, despre care ți-am spus ați dimineată, ce am avut de a face cu el.

— O! o! o întâlnire ciudată! esclamă dl Goeffle. Supărăciosă pentru dta, poate. El e mănios pe dta, așa-i? Și decumva l'ai tratat precum merită, îți va face aici toate relele posibile.

— Ce rău îmi poate face? El e așa laș! L'am făcut să ingenuche înainte mea.

— Apoi... eu nu sciu ce va face, sciu ce secret a descoperit!

— Un secret în privința mea?

— Nu, dize dl Goeffle, care voise se vorbească, dară își aminti hotărârea sa făcută a nu spune nimica de Stenson; dară, în sfârșit dta ascundă pe Cristian Goffredi, sub masca lui Cristian Waldo, și el te va trada...

— Ce-mi pasă mie? Eu n'am pătat numele Goffredi. Sperez, că va veni o zi, când aventurile mele singulare vor proba în favorul meu. Ei bine, am eu să mă tem de opiniunea publică? Sânt eu om leneș și desfrânat? Eu îmi bat joc de toți Massarelli din lume. Nu mi am făcut deja în Svedia și pe aiurea sub masca mea de bufon o reputație cavalească? Mie mi se atribue multe fapte frumoase pe care n'am avut ocaziune a le face, și eu sânt o persoană de poveste. N'am fost eu ați noapte prințul regal al Svediei? De cumva renumele meu devenea fantastic, numi pot eu schimba numele în ziua când voi avea în sfârșit ocaziunea a trăi ca un om serios. Lucrul de căpetenie aici, și eu ție aceasta numai pentru dta, domnule Goeffle, este că tinărul dela bal din astă noapte, pretinsul dtale nepot, să nu fie recunoscut sub masca lui Waldo. Căci, Massarelli n'a fost în noaptea trecută aici, de aceasta sânt sigur, și el nu scie nimic de aventura mea. El s'ar fi lădat cu aceasta înaintea mea. La toată întemplantarea, dta n'ai decât a repeta și a

și cu guvernele mai ale tuturor națiunilor civilizate și necivilizate. De multe ori a fost învinsă și earăși s'a apucat de luptă perpetuă, până ce ajunsese într'un timp a supune voinței sale și a umili pe împărații și regii țărilor apusului Europei. Dar după lupte seculare emancipându-se domitorii de voința absolută a Romei papale, totuși iau recunoscut dominațiunea bisericilor din țările lor. Unele din acele țări ca să emancipeze bisericile lor de dominațiunea papală, au trebuit să și modifice religiuinea și să poarte lupte sângeroase seculare, ca să și poată dobândi libertatea conștiinței lor cei revoluate. Toate aceste lupte seculare ale Romei papale pentru ideile sale de dominațiune o au iscusit foarte.

S'au adunat mijloace mari, a creat o mulțime de instituțiuni pentru prepararea luptătorilor abili, prin universități, seminarii, o mulțime de ordine călugăresci, cari toate au dat o mulțime de bărbați devotați bisericii lor, bărbați învățați, apostoli și misionari plini de abnegațiune pentru papa și biserica lui, predicatori renumiți, scriitori însemnați cuvioși în viața lor. Mai ales ordinul Iesuiților a spăimântat lumea cu devotamentul, persistența și astuția lor. De multe ori au fost alungați din diferite țări; dar ei au știut earăși a reveni la locurile lor până ce pe urmă sub Piu IX-lea, ei au devenit a tot puternici și tot clerul catolic din toate țările a fost pus la dispoziția lor. Nu de mult au fost alungați din Germania și din Franța, dar ei au acolo ucenicii lor, și negreșit că la timp favorabil earăși își vor relua locurile pierdute; căci aceea este o instituțiune, care nu se poate estermine; ea este organizată după sistemul farmazonilor.

Biserica papală cu mijloacele ei enorme materiale și morale, cu clerul ei format de iesuiți și chiar cu ordinul Iesuiților străbate cu ochi de Argus în toate țările de pe glob și nu dă înapoi nici odată dela țelul pus odată, chiar sute de ani de s'ar cere până la ajungerea scopului său. Ea nu se sparie nici de persecuțiuni politice, nici de necredință, nici de socialism și nihilism, nici de dușmănia schismaticilor nici de nereșită timpurată. Unde nu poate să înarmează cu răbdarea și așteptarea timpului favorabil: unde se cere opoziție o comandă organelor sale cu risicul de a ajunge ei la temniță și așa perde pozițiunile lor sociale și glasul papei totdeauna este ascultat. Papa este susținut prin o mulțime de jurnale în toate țările catolice. Propaganda se face și încă cu succes; așa în statele Americii protestante nici o dată numărul catolicilor n'a fost așa de mare ca astăzi, în timpul necredinței și al ideilor subversive; papa a trebuit să fundeze acolo câteva episcopate nouă. În Anglia cea atât de dușmană papismului încă se observă înclinare către biserica Romei, mai ales în așa numitul partit ritualist. Orientul ortodox este minat de institutele de educație ale Iesuiților. În timpul present, când știința dă resboiu disperat religiunii creștine, biserica Romei a uimit lumea prin perseverența în ideile și tendințele sale. Printr'un sinod universal, adunat din toată lumea catolică, în anul 1870 au proclamat dogma infalibilității Capului său Papa. Scandalul în lumea civilizată a fost mare. Chiar unii din episcopi s'au fost revoltat. Teologi renumiți în Germania, ajutați de marele om de stat al Germaniei Bismarck, s'au desbinat de biserica Romei și au format o biserică independentă germană, sub numire de „Vechii catolici.“ Guvernul german

afirma adevărul, adică, dta n'ai avut nici când nici nepot nici fiu natural și că dta nu esci în nici o privință responsabil de crâilicurile care le face caraghiosul Cristian Waldo prin lume.

— Eu rid de toate aceste! replică dl Goefle depunându-și peruca și acoperindu-și capul cu o căciulă ușoară neagră ce-i o presentă Cristian. Mă crești așa poltron, ca să mi fie frică de mătăhala acestui castel? Veți, Cristiane, eu am să debutez ca demonstrator de marionete, ca operante, cum dicit dta. Ei bine, dacă-ți va imputa cineva vr'o dată că ai fost saltimbanc pentru a trăi în profitul științei dta poți dice: „Eu am cunoscut un bărbat, care exercita cu cinste o profesiune serioasă... și care mi a servit de ajutor din plăcerea sa.

— Sau mai mult din bunăvoința sa pentru mine, domnule Goefle!

— Din prietenie, dacă voesci; dta îmi placi; însă așa minți, dacă așa dice, că mi urit de ceea ce facem. Din contră, mi se pare că mă va desfăta enorm. Mai nainte de toate, piesa este încântătoare cât se poate de comică, și pentru momente emoționătoare. Ai făcut bine că ai arangiat-o așa de ai evitat ori și ce alusiune. Aid, Cristiane să repetăm, numai avem decât o jumătate de ceas. Să ne grăbim. Sântem încuiați bine aici? Nu ne poate vedea sau auți niminea?

(Va urma.)

a alungat pe Iesuiți de pe teritoriul statului seu, a făcut legi restrictive contra clerului latin, supunându-l la controlul statului, a arestat și esilat pe cei nesupuși. S'a început o luptă înverșunată între Roma și guvernul german și la urmă istețimea Romei a învins toată agerimea și politica lui Bismarck și lucrurile sânt aproape a se restabili în starea de mai înainte; căci altmintea nu se poate pacifica statul german, carele numără în sine vre-o 16 milioane de catolici. (Va urma.)

Varietăți.

* (Carol regele României) a sosit la Viena Vineri seara cu trenul curier al drumului statului, la 7 oare 12 minute. Înainte de sosire pe peronul garei s'a așezat o companie de onoare din regimentul 48 de infanterie cu musică. După aceasta au sosit comandantul de corp LMC Bauer, divisionarul LMC principe Windischgrätz, brigadierul MG. de Hillbrandt, legatul austro-unguresc la București baronul Mayer, legatul serbiei Bogicevici cu membrii legațiunii, cavalerii de onoare puși la dispozițiunea regelui LMC. bar. de Cornaro și adjutantul major de Plónies, presidentul poliției de Krticzka, vicepres. locțiintei bar. Kutschera, directorul general al legațiunii române Greceanu și comisariul de poliție Pohl. Ceva înainte de 7 oare a sosit Maj. Sa împăratul, îmbrăcat în uniformă de mareșal cu cordo-nul Stelei României și însoțit de adjutantul general LMC bar. Mondel. Maj. Sa a primit salutările celor prezenți și între sunetele capelei care esecuta imnul poporul a trecut în revistă compania, în fruntea carei se aflau postați comandanții batalionului și companiei. Majest. Sa a conversat cu bar. Mayr și a primit presentarea directorului legațiunii române, cu care a conversat timp mai îndelungat. După ce a sosit trenul în hală și regele Carol s'a dat jos dintr'insul, a alergat imperatul înainte lui și a salutat pe oaspele seu foarte cordial. Regele Carol, îmbrăcat în uniformă de colonel a regimentului seu austriac, cu crucea cea mare a ordinului St. Stefan, a trecut mai întâi în revistă compania de onoare, pe când capela esecuta imnul poporal românesc. Împăratul a prezentat regelui pe cavalerii de onoare. Regele a prezentat imperatului suita sa, pe legatul român la curtea din Berlin Varnav Liteanu, generalul Budisteanu, adjut. colonel Candianu-Popescu și majorul Negel. Lângă imperatul în trăsura regele s'a dus în castelul imperial. Regele Carol a trecut a seară la 9½ oare prin Budapesta.

* (Mulțămită publică.) Direcțiunea scoalei elementare române gr. or. din cetatea Sibiiului își ține de plăcută datorința a aduce la inchierea anului școlar 1882/3 tuturor stimatilor binefăcători ai acestei scoale și cu deosebire On. Comitet al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român pentru repețitele daruri de cărți, și On. Reuniuni rom. cat. a altarului și anume p. t. Domnelor Amalia Steiner Anna Göllner și Regina Nemeș pentru inzestrarea a 12 elevi și eleve sêrace cu îmbrăcăminte profunda mulțămită a scoalei numite.

* (Programa) primirii și a festivităților, ce vor avea loc cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.“

Marți în 16/28 August.

Primirea comitetului Asociațiunii. Sara întrunire confidențială în localul societății de tir sub Têmpa.

Mercuri în 17/29 August.

Serviciul divin în biserica Sântului Nicolae din Scheiu la 8 oare dimineața.

Deschiderea adunării generale a Asociațiunii la 10 oare a. m. în sala gimnasiului românesc.

Concert dat de „reuniunea română de gimnastică și de cântări“ din Brașov în sala hotelului Nr. I la 8 oare sara.

Joi în 18/30 August.

Înainte de prânț ședință. După închiderea ședinței prânț comun în sala hotelului Nr. I la 2 oare d. a.

Reprezentățiune teatrală în sala Redutei la 8 oare seara.

Vineri în 19/31 August.

Înainte de prânț ședință. După prânț vizitarea bisericii evanghelico-luterane din cetate (biserica neagră) unde se va ținea o producțiune musicală cu acompaniare de organe la 4 oare. d. a.

Bal dat în sala hotelului Nr. I. la 9 oare sara

Sâmbătă în 20 August.

Excursiune în Poiana și eventual pe muntele Postovariu.

Brașov 10 (22) August 1883.

Comitetul de primire.

NB. Se aduce totdeodată la cunoștință d-lor oaspeți, că din 15 August, începând din momentul sosirii trenurilor, comitetul de primire va fi reprezentat la gară prin membrii de ai săi, proveđuți cu insemne ad hoc, pentru a fi la dispozițiunea dlor oaspeți. În cas însă când dintr'o cauză sau alta domnii oaspeți ar fi împedecați de a veni în atingere cu membrii comitetului de primire, atunci să-le fie spre știință că la Casina română, strada Scheilor. Nr. 145 se află un birou permanent, de unde vor pute lua toate informațiunile, de cari vor avea trebuință.

„G. T.“

* (Petrecerea dela Reghin) ni-o descrie dl cor. Geminus în chipul următor:

În 19 a l. c. după cum s'a anunțat și în „Telegraful Român“ am avut mare fericire a lua parte la petrecerea de vară arangiată în Reghinul săsesc de către tinerimea română din loc și giur despre care — până se vor da alte informațiuni mai detaiate, — mă simți dator a vă împărtăși că, a fost o convenire românească ca și care nu s'a mai vedut pe aci nici odată, considerată atât după caracterul ei românesc cât și după mulțimea destinșilor participanți. Tot ce are Reghinul mai ales și distins și mai cu seamă poporațiunea din giur, s'a într'unit în aceea și sara în Pavilionul spașios din Promenada Reghinului.

În pauză s'a jocat „Calușerul“ de către 8 tineri în costum național românesc, cari din partea Românilor au secerat vii aplause, ear' din a străinilor admirațiune.

Din cununa frumoasă a damelor mai tare au a tras atențiunea tuturor cele ce s'au prezentat în vestminte românesce între cari doamnele Maria Șagău, Livia Șandru, Sabina Todea, Sofia Butnariu d-șoarele Paraschiva Tanco, Aurelia Popescu, Elena Fulea. Între celeiale s'au destins prin amabilitate și grațiositate d-șoarele sorori Colceriu din Dêmb și Augur din Ocnița, dșoara Victoria Lászlo din Szt. Geörgy. asemenea dșoarele: Ilma baronesa de Konradsheim, Emma Helvig, Emma Göllner și Albertina Vagner. Succesul material a fost preste așteptare satisfăcătoriu. Comitetului arangiator — până va da rațiociniul public — și cu deosebire președintele său d. Dr. A. Ceușan, care și-a atras stima și recunoștința tuturor acelora cari au avut onoarea a-l cunoasce în persoană s'au ai cere ajutorul ori consiliul, primească mulțămita cea mai sinceră precum și asigurarea, că publicul român din aceste părți va sprigini totdeauna întreprinderile și nisuințele laudabile ale tinerimei mai cu seamă având în fruntea sa pre un atare demn conducătoriu.

* (Convocare). Pe basa Cerculariului Ven. Cons. arch. ddto 4 Iulie a. a. Nr. 2686 Scol — convoc prin aceasta pre toți învățătorii, membrii ai „reuniunii inv. gr. or. români din districtul Făgărașului“ precum și pre alți dni, membri și binevoitori ai acestei reuniuni, — la adunarea generală ordinară, carea se va ținea în Făgăraș din 24—27 August a. c.

Făgăraș, 12 August 1883.

Vincentiu Grama m. p.,
președinte.

Mai nou.

În Carlopag (Croatia) în 25 August n. a avut loc escese contra insigniilor cu inscripțiune ungurească. Insigniele fura cu violență depărtate. În Bistirița din apropierea, Carlopagului la ocaziunea unui esces contra insigniilor, primariul fu ucis de popor.

În comitatul Zala-Egerszeg tumulturile contra jidovilor iau dimensiuni tot mai mari.

Loterie.

Sâmbătă 25 August 1883.

Viena:	58	66	76	60	85
Timișoara:	65	87	5	9	89

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 August n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.85	119.80
Renta de aur ung. de 4%	88.25	88.30
Renta ung. de hârtie	86.50	86.95
mprumutul drumurilor de fer ung.	139.—	138.75
emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	91.80	91.75
II emisiune de obligațiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	114.25	114.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	837.—	837.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	294.—	293.75
Acțiuni de credit austr.	293.20	293.80
Obligațiuni urbariale transilvane.	98.50	98.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	98.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.35	78.65
Datorie de stat ausacă în argint	79.90	79.80
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9.50	9.49
100 marce nemțesci	58.40	58.40
London (pe polița de trei luni)	119.80	119.80

